

Kontroll av träskyddsmedel 2025

Tillsynsprojekt 2025

Kemikalieinspektionen arbetar medtt minska risken för att människor och miljö skadas av kemikalier. Vi är en statlig myndighet som kontrollerar att företag följer reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och kemikalier i varor. Vi prövar ansökningar om tillstånd för att sälja och använda bekämpningsmedel. För att främja god hälsa och bättre miljö utvecklar vi lagstiftning och andra styrmedel i Sverige, inom EU och internationellt.

Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 525

Förord

Denna rapport beskriver ett tillsynsprojekt där Kemikalieinspektionen har kontrollerat märkning och villkor för träskyddsmedel som är godkända enligt antingen EU:s biocidförordning eller enligt nationell lagstiftning. Några av produkterna har också analyserats. Rapporten riktar sig främst till företag och myndigheter.

Projektet genomfördes av Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning. Jenny Karlsson och Oskar Rosencrantz har varit projektledare för projektet.

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	5
1. Inledning	6
1.1 Regler som kontrollerats i projektet	7
2. Metod och urval.....	10
2.1 Kemiska analyser	10
3. Resultat.....	12
3.1 Artikel 95.....	12
3.2 Särskilda biocidmärkningen	13
3.3 CLP-märkning.....	16
3.4 Kemiska analyser	17
3.5 Tillsynsåtgärder	17
4. Slutsatser.....	17
Ordlista.....	19

Sammanfattning

Under 2025 genomfördes ett projekt där träskyddsmedel kontrollerades. I projektet kontrollerades framför allt att produkternas märkning var i överensstämmelse med informationen i produktsammanfattningen (SPC) eller beslutet. Vidare kontrollerades att etiketterna inte var vilseledande samt att det verksamma ämnet i produkterna kom från en leverantör på den så kallade artikel 95-listan.

Kemikalieinspektionen lät analysera halten av verksamt ämne för totalt 12 produkter från 9 olika företag. Totalt granskades 33 produkter hos 17 registreringsinnehavare.

Resultaten i projektet visade att:

- Det fanns inga brister gällande artikel 95, det vill säga leverantör av det verksamma ämnet i produkten återfanns på den så kallade artikel 95-listan.
- Ingen vilseledande information på etiketterna hittades.
- Inga avvikelser konstaterades i den kemiska analysen, de analyserade produkterna innehöll verksamt ämne i koncentrationer som överensstämde med besluten för produkterna.
- Majoriteten av de kontrollerade produkterna (88 procent) hade någon brist i den särskilda biocidmärkningen. För 27 procent av dessa produkter konstaterades bristen vara allvarlig.
- De vanligaste bristerna i den särskilda biocidmärkningen rörde bruksanvisning och användarinstruktioner.
- För en betydande andel av produkterna var satsnummer och sista användningsdatum ottydligt angivna eller saknades helt, vilket kan försvåra spårbarhet och korrekt användning.
- För 21 procent av produkterna konstaterades brister i CLP-märkningen, varav en mindre andel utgjorde allvarligare brister såsom felaktiga faropiktogram eller avsaknad av faroangivelser
- Det bedömdes att 33 procent (11 produkter) hade sådana brister att en åtalsanmälan till den svenska Polis- eller Åklagarmyndigheten hade varit relevant om registreringsinnehavaren hade varit lokaliserad i Sverige.

Summary

In 2025, a project was carried out to inspect wood preservatives. The main focus of the project was to verify that product labelling was consistent with the information provided in the Summary of Product Characteristics (SPC) or the national authorisation decision. In addition, it was assessed whether labels were misleading and whether the active substances in the products were supplied from suppliers included on the so-called Article 95 list. Also, for 12 products from 9 different the active substance concentration was analysed. In total, 33 products from 17 authorisation holders were inspected

The results of the project showed that:

- No deficiencies were identified with regard to Article 95, all active substances were supplied by companies listed on the Article 95 list.
- No misleading information was identified on the labels.
- No deviations were found in the chemical analyses, the analysed products contained active substances in concentrations consistent with their authorisation decisions.
- The majority of the inspected products (88 percent) had at least one deficiency in the specific biocidal labelling. For 27 percent of these products, the deficiencies were considered serious.
- The most common deficiencies in the specific biocidal labelling concerned instructions for use and user directions.
- For a significant proportion of the products, batch numbers and expiry dates were unclear or missing, which may hinder traceability and correct use.
- Deficiencies in CLP labelling were identified for 21 percent of the products, a smaller proportion of which were considered serious, such as incorrect hazard pictograms or missing hazard statements.
- It was assessed that 33 percent of the products (11 products) had deficiencies of such severity that a report to the Swedish Police or Prosecution Authority would have been applicable if the authorisation holders had been located in Sweden.

1. Inledning

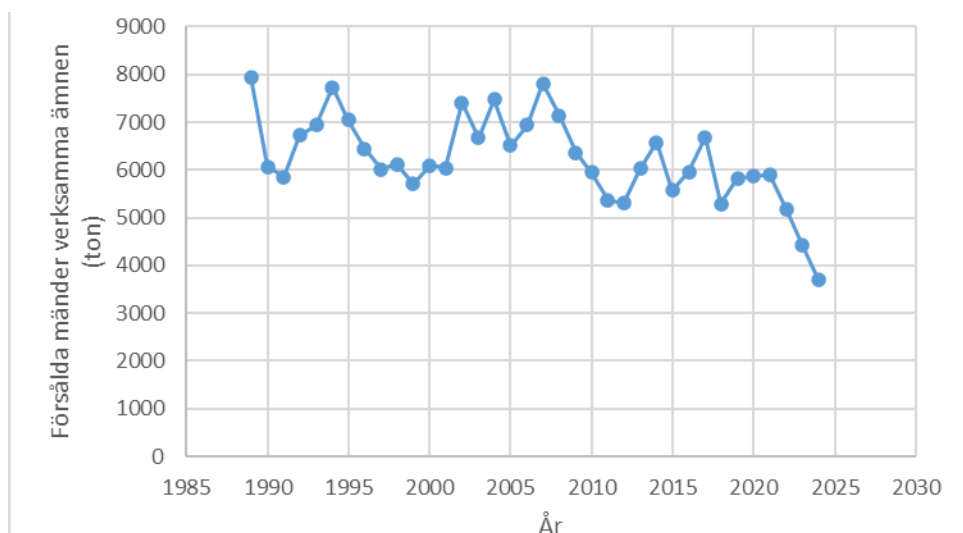
Sverige är ett skogsrikt land där trä ofta är ett centralt byggmaterial, särskilt i hållbart byggande. Eftersom trä är ett organiskt material behövs träskydd för att motverka nedbrytning av rötsvampar och insekter. Effektivt träskydd förlänger livslängden på konstruktioner och minskar behovet av tidiga materialutbyten. Detta bidrar till lägre resursanvändning och mindre avfall över tid.

Träskyddsmedel är en biocidprodukt inom produkttyp 8 och innehåller kemiska ämnen för att motverka att virket bryts ner av rötsvampar eller träförstörande insekter. Många träskyddsmedel innehåller giftiga ämnen där det kan finnas risk för både miljön och människors hälsa om produkten används på fel sätt.

Försäljningssiffrorna för träskyddsmedel varierar från år till år. För industrin styrs behovet i stor utsträckning av träskyddsmedel inom produktionen av tryckimpregnerat virke. Trenden är sedan statistik började föras att försäljningen av träskyddsmedel minskar (Figur 1). Enligt Kemikalieinspektionens produktregister såldes under 2024, 3709 ton verksamma ämnen som ingår i träskyddsmedel. Tryck- och vakuumimpregneringsmedel utgör den allra största andelen med 3698 ton medan övriga träskyddsmedel, dit konsumentprodukter hör, till 11 ton. Mindre än ett ton (0,8 ton) av dessa såldes för konsumentanvändning. Under 2024 utgjorde träskyddsmedel (verksamma ämnen i träskyddsmedel) närmare 50 procent av den totala mängden försålda bekämpningsmedel (inklusive växtskyddsmedel) på den svenska marknaden¹.

Minskningen av försålda träskyddsmedel kan förklaras av flera samverkande faktorer. Skärpta regelverk, såsom EU:s biocidförordning (BPR), har begränsat vilka aktiva ämnen som får användas. Vissa träskyddsmedel har därför försvunnit från marknaden eftersom de inte uppfyller de nya kraven eller är för kostsamma att godkänna. Användningen av äldre ämnen som krom–koppar–arsenik (CCA) och kreosot har också minskat kraftigt på grund av miljö- och hälsorisker, samtidigt som mer miljöanpassade alternativ utvecklats. Dessutom har effektivare formuleringar gjort att mindre mängd aktiv substans behövs. Den privata användningen av träskyddsmedel har också minskat över tid.

¹ Försålda kvantiteter av bekämpningsmedel 2024 STATISTIK 2/25

Figur 1 Försålda mängder verksamma ämnen i träskyddsmedel mellan åren 1989 och 2024.

Det huvudsakliga syftet med projektet var att kontrollera märkningen av godkända träskyddsmedel samt att kontrollera att koncentrationen verksamt ämne stämmer med godkännandebeslutet för ett urval produkter.

1.1 Regler som kontrollerats i projektet

Godkännandeprocessen för biocidprodukter sker antingen enligt EU-lagstiftning eller enligt svensk lagstiftning beroende på det verksamma ämnets status. De flesta verksamma ämnen som ingår i träskyddsmedel har utvärderats inom EU vilket innebär att de allra flesta träskyddsmedel på den svenska marknaden är godkända enligt EU:s biocidförordning. För biocidprodukter som godkänts enligt EU-lagstiftningen framgår alla bestämmelser och villkor för tillhandahållandet på marknaden och användningen av den så kallade produktsammanfattningen, som förkortas SPC (Summary of Product Characteristics). Information som skall ingå i SPC:n definieras i artikel 22 i biocidförordningen. Den information som finns i SPC ska speglas i produktens märkning.

Vad som gäller för en biocidprodukt som godkänts enligt nationella regler framgår av beslutet med tillhörande villkorsbilaga. Beslutsdokumenten för en biocidprodukt som godkänts enligt svensk lagstiftning är inte lika omfattande som för en biocidprodukt som godkänts enligt EU-lagstiftning.

Det finns särskilda märkningsregler för både biocidprodukter som omfattas av EU-regler och för de som omfattas av nationell lagstiftning. Märkningsreglerna för biocidprodukter som omfattas av svenska regler motsvarar de som finns i biocidförordningen. Exempelvis ska verksamma ämnens identitet och koncentration, registreringsnummer, typ av formulering och de

användningsområden som biocidprodukten är godkänd för anges i märkningen. Vissa av punkterna måste anges på etiketten medan andra får stå någon annanstans på förpackningen eller i ett medföljande informationsblad.

För biocidprodukter som omfattas av biocidförordningen finns regler om att produktetiketten inte får vara vilseledande när det gäller dess effektivitet eller risker för miljön eller människors och djurs hälsa. Det får inte heller förekomma ord som ”miljövänligt”, ”ogiftigt”, ”naturligt” eller liknande på etiketten.

De skyldigheter som anges i artikel 95 i biocidförordningen syftar till att säkerställa att kostnader för ansökningar och framtagandet av studier delas av alla som släpper ut verksamma ämnen på marknaden och skapa lika villkor. För att uppnå det så publicerar Echa en lista över verksamma ämnen och leverantörer. Sedan 1 september 2015 får inte en biocidprodukt tillhandahållas om inte leverantören av det verksamma ämnet eller produkten finns upptagen på den så kallade artikel 95-listan. Denna regel gäller både för biocidprodukter som omfattas av EU- och nationella regler.

Vi granskade även att märkningen följde reglerna i CLP-förordningen.

Kontrollerade regler i biocidförordningen och nationell lagstiftning för biocider sammanfattas i Tabell 1.

Tabell 1 Sammanfattning av de regler i biocidförordningen samt nationella regler som kontrollerats i projektet.

Laghänvisning	Beskrivning av krav
Artikel 17.5 i BPR	Produktgodkännande Biocidprodukter ska användas i enlighet med de bestämmelser och villkor för produktgodkännande som anges i enlighet med artikel 22.1 och de märknings- och förpackningskrav som anges i artikel 69.
Artikel 22 i BPR	Produktgodkännandets innehåll (SPC) I produktgodkännandet ska de bestämmelser och villkor som gäller för tillhandahållandet på marknaden och användningen av en enskild biocidprodukt eller en biocidproduktfamilj anges och inkludera en sammanfattning av biocidproduktens egenskaper.
Artikel 69.1 i BPR	Förpackningen får ej förväxlas med livsmedel eller vara lockande för barn. Om produkten är avsedd för allmänheten ska produkten innehålla beståndsdelar som avskräcker från konsumtion
Artikel 69.2 i BPR	Etiketterna får inte vara vilseledande med hänsyn till produktens risker för människors eller djurs hälsa eller för miljön eller dess effektivitet och inte i något fall innehåller uppgifter av typen ”lågriskbiocidprodukt”, ”inte giftig”, ”oskadlig”, ”naturlig”, ”miljövänlig”, ”djurvänlig” eller liknande. Märkningsuppgifterna enligt punkt a-o ska framgå.
Artikel 69.3.b i BPR	Biocidprodukter ska vara märkta på svenska.
Artikel 95 i BPR	Leverantör av verksamt ämne finns på den så kallade artikel 95-listan.

4 kap. 2 § i Förordning 2014:425	Produktgodkännande för biocidprodukter som omfattas av nationell lagstiftning.
3 kap. 9 § i Förordning 2014:425	Biocidprodukter ska vara märkta på svenska
3 kap. 6§ samt bilaga 4 KIFS 2022:3	Särskild biocidmärkning för biocidprodukter som omfattas av nationell lagstiftning.

2. Metod och urval

Fokus i detta projekt var biocidprodukter inom produkttyp 8 (träskyddsmedel). De flesta träskyddsmedel är godkända enligt biocidförordningen men ett fåtal omfattas fortfarande av vår nationella lagstiftning.

Urvalet baserades på information i Echas databas över godkända produkter och vår nationella databas, Bekämpningsmedelsregistret.

I januari 2025 fanns totalt 116 träskyddsmedel, 7 godkända enligt nationella regler och 109 godkända enligt EU:s biocidförordning, godkända för den svenska marknaden. Av dessa 116 produkter så ingår många produkter i så kallade biocidproduktsfamiljer vilket innebär att produkterna inom en familj är nästintill identiska, ibland är enda skillnaden att de har olika pigment. För dessa 116 produkter är det 25 olika företag som står som innehavare av produktgodkännandena.

Godkännande som löper ut under 2025 och där ingen ansökan om fortsatt godkännande lämnats in exkluderades ur projektet. Några företag hade också produkter som inte sålts i Sverige under 2023/2024 och där de inte heller avsåg att sälja i Sverige i framtiden. Även dessa produkter exkluderades ur projektet. Efter detta återstod 17 företag.

Vi begärde in information om maximalt tre produkter hos varje företag. Om företaget hade fler än tre produkter valdes produkter med olika verksamma ämnen eller de med högst försålda volymer.

Enligt biocidförordningen är det registreringsinnehavaren som är ansvarig för märkningen. För nationellt reglerade produkter ligger ansvaret för märkningen på det företag som tagit in produkten till Sverige, de så kallade primärleverantörerna. Vi valde att kontakta registreringsinnehavaren oavsett om produkten omfattades av biocidförordningen eller av nationell lagstiftning vilket medförde att majoriteten av företagen fanns utanför Sverige. Produktinformation i form av etiketter, fotografier av förpackningen, dokumentation enligt artikel 95 samt aktuell produktsammanfattning (SPC), i de fall produkten var godkänd enligt biocidförordningen, begärdes in.

2.1 Kemiska analyser

Ett urval av produkterna analyserades för att verifiera att koncentrationen av det verksamma ämnet överensstämmer med uppgifterna i beslutet om godkännande. Tabellen nedan visar vilka ämnen vi testade och antal analyserade produkter. Flera av produkterna innehöll mer än ett verksamt ämne.

Analyserna genomfördes av Teknologisk Institut i Danmark. Resultaten av analyserna jämfördes mot de toleransintervall som finns för det relevanta verksamma ämnet i Echas vägledningsdokument för biocidprodukter².

Tabell 2 Sammanställning över analyserade verksamma ämnen på externt laboratorium samt antal produkter som analyserats

Verksamt ämne	CAS-nummer	Antal analyserade produkter
Permetrin	52645-53-1	4
Borsyra	10043-35-3	2
Tebukonazol	107534-96-3	5
Penflufen	494793-67-8	1
Propikonazol	60207-90-1	3
Didecyldimethylammonium chloride(DDAC)	7173-51-5	1
Granulerad koppar	-	1
3-iodo-2-propynylbutylcarbamate (IPBC)	55406-53-6	2
Natriumtetraborat pentahydrat	12179-04-3	1

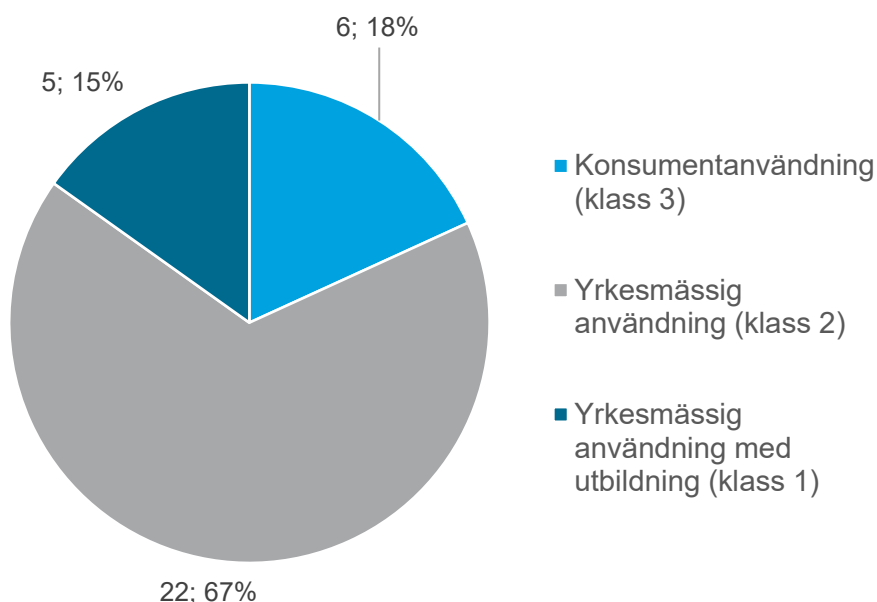
² Guidance on the Biocidal Products Regulation Volume I: Identity of the active substance/physico-chemical properties/analytical methodology – Information Requirements, Evaluation and Assessment. Parts A+B+C Version 2.1, March 2022, table 2

3. Resultat

Totalt granskades 33 produkter hos 17 registreringsinnehavare. Endast 3 registreringsinnehavare fanns i Sverige.

3 produkter var godkända enligt våra nationella regler och 30 var godkända enligt EU-lagstiftningen.

Endast 18 procent av de kontrollerade produkterna var avsedda för konsumentanvändning och resterande för yrkesmässig eller yrkesmässig användning med utbildning. En del produkter var godkända för flera behörighetsklasser och i kategorin konsument ingår produkter som har användningsområden som är både godkända i klass 3 (tillåtna för konsumenter) och användningsområden som är godkända i klass 2 (yrkesmässiga användare).

Figur 2 Användarkategorier för de kontrollerade produkterna.

3.1 Artikel 95

Samtliga kontrollerade produkter uppfyllde artikel 95, det vill säga att det verksamma ämnet i biocidprodukten kom från en leverantör på den så kallade artikel 95-listan.

Resultaten är linje med vad vi sett i tidigare projekt.

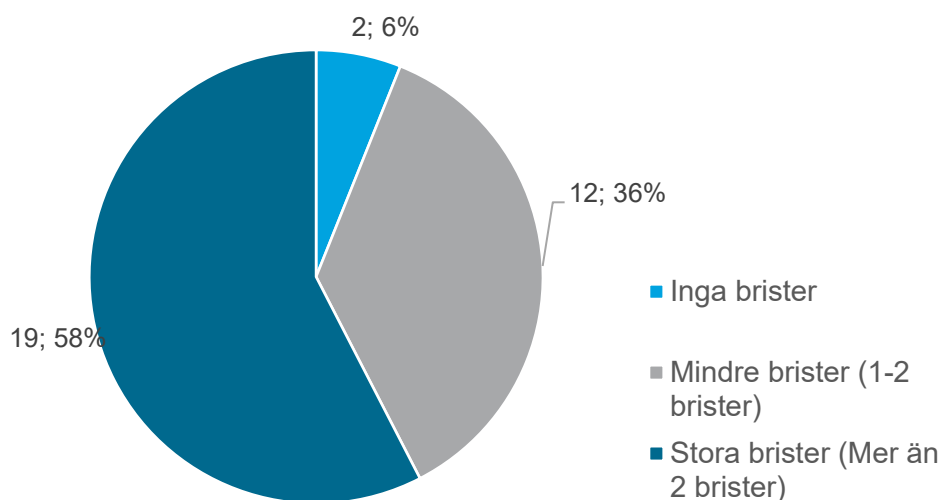
Dock uppmärksammades några fall där informationen om leverantör av verksamt ämne inte stämde överens med uppgifterna som angivits i

produktsammanfattningen (SPC). I dessa fall behövde registreringsinnehavaren uppdatera informationen i SPC.

3.2 Särskilda biocidmärkningen

Den särskilda biocidmärkningen består av ett antal märkningspunkter där vissa uppgifter alltid måste anges på etiketten medan andra får stå någon annanstans på förpackningen alternativt i ett medföljande informationsblad. Alla märkningspunkter är inte relevanta för alla biocidprodukter utan det beror på vilken typ av produkt det är och vilka användningsvillkor som finns.

Brister i den särskilda biocidmärkningen kategoriserades i ”inga brister”, ”mindre brister” och ”stora brister” utifrån antalet brister per kontrollerad produkt. Dock värderades inte bristens allvarlighet. Resultatet visar att 88 procent av de kontrollerade produkterna hade någon brist i den särskilda biocidmärkningen (Figur 3). Det rörde sig i de flesta fall inte om några allvarliga brister. Dock konstaterades att 27 procent (9 produkter) av produkterna hade brister i den särskilda biocidmärkningen som skulle ha lett till en åtalsanmälan om företaget hade varit beläget i Sverige.

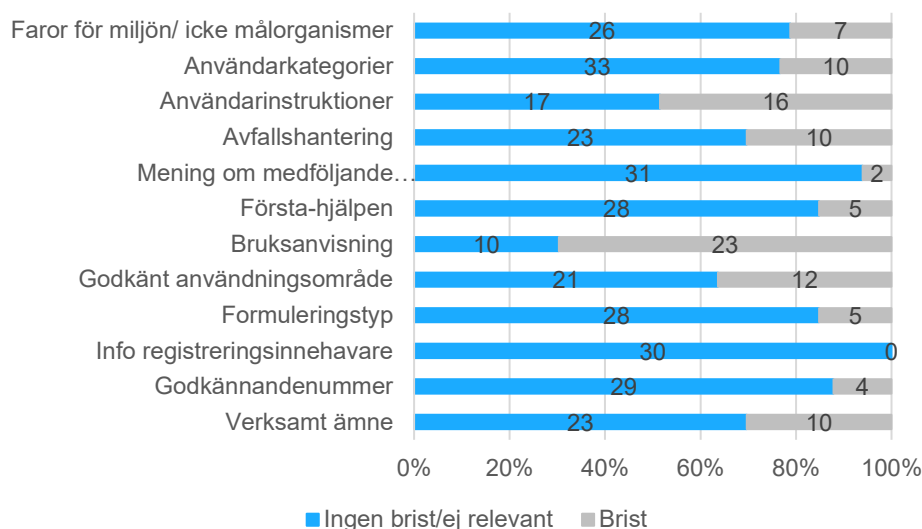

Figur 3 Sammanställning över brister i den särskilda biocidmärkningen. Figuren visar inte bristens allvarlighet utan endast antalet.

De flesta produkter hade brister gällande bruksanvisning och användarinstruktioner (Figur 4). För 70 procent av produkterna observerades brister i bruksanvisningen och 50 procent av produkterna hade brister gällande användarinstruktioner. Det var också en del brister när det gäller det godkända användningsområdet.

Märkningskrav gällande nano och för mikroorganismer redovisas inte i figur 4 eftersom det inte varit relevant att kontrollera för dessa produkter. För produkter som omfattas av nationella regler finns inget krav på att namn och adress till registreringsinnehavaren ska anges i märkningen därför har endast 30 produkter kontrollerats för detta märkningskrav.

Märkningskravet om satsnummer och sista användningsdatum ingår inte heller i figuren utan redovisas separat under avsnitt 3.2.1, figur 5 och 6.

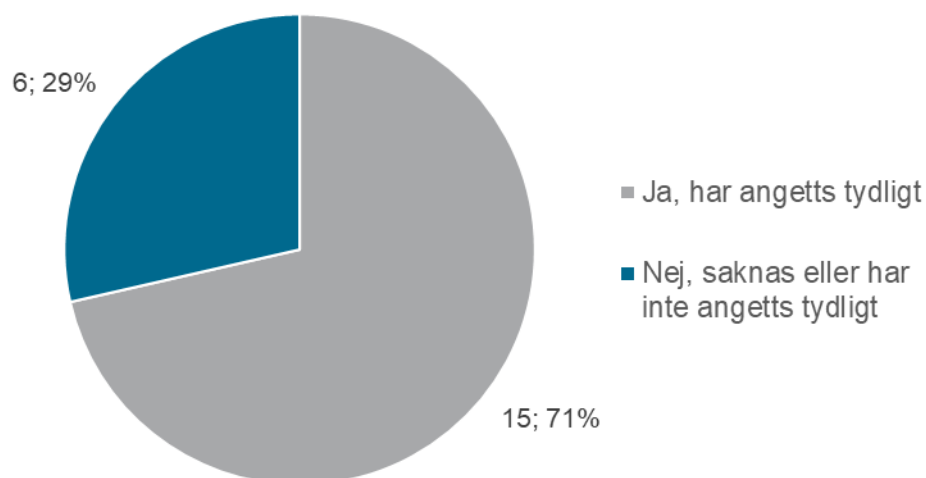
Figur 4 Sammanställning över brister i den särskilda biocidmärkningen i artikel 69.2 punkt a-n biocidförordningen och bilaga 4 punkt a-k i KIFS 2022:3.

3.2.1 Satsnummer och sista användningsdatum

I detta projekt hade vi särskilt fokus på satsnummer och sista användningsdatum som är ett märkningskrav enligt artikel 69.2. punkt k) i biocidförordningen för biocidprodukter som omfattas av EU-regler och punkt i) i bilaga 4 i KIFS 2022:3 för biocidprodukter som omfattas av nationella regler. Denna information kan stå på etiketten men får också anges någon annanstans på förpackningen.

Satsnumret är viktigt för att kunna identifiera enskilda produktionssatser, till exempel om produkter behöver återkallas på grund av brister. Det möjliggör även spårbarhet bakåt i produktionen vid eventuella produktionsfel.

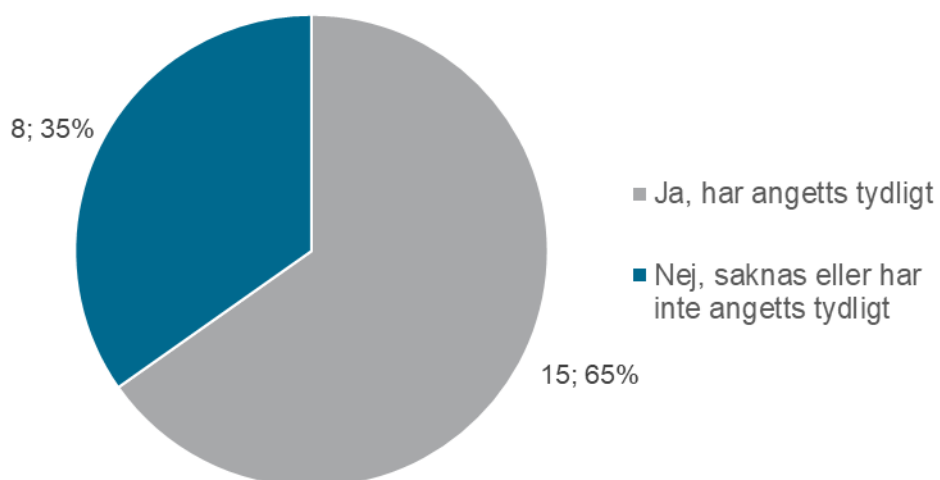
För 21 produkter kontrollerades satsnumret, varav cirka 30 procent av dessa inte hade angett satsnumret på ett tydligt sätt eller det saknades helt. I några fall fanns ett nummer angivet, men det gick inte att avgöra om det avsåg satsnumret eller inte.

Figur 5 Satsnummer. Totalt kontrollerades 21 produkter.

En produkts effektivitet påverkas av dess ålder och hållbarhet. Om sista användningsdatum har passerats kan produktens effekt inte längre garanteras, vilket kan medföra både hälsorisker och ekonomiska förluster om produkten inte ger avsedd effekt. Angivande av sista användningsdatum är därför viktigt för att säkerställa att produkten används inom den period då dess effekt och säkerhet kan garanteras. Det möjliggör även att produkter som har överskridit hållbarhetstiden kan identifieras och vid behov tas bort från marknaden.

Sista användningsdatum kontrollerades för 23 produkter. För drygt en tredjedel av dessa var datumet inte angivet på ett tydligt sätt. I flera fall hade endast ett tillverkningsdatum angetts, tillsammans med en uppgift om att produkten är hållbar ett visst antal år efter tillverkningsdatumet. I något fall saknades sådan information helt.

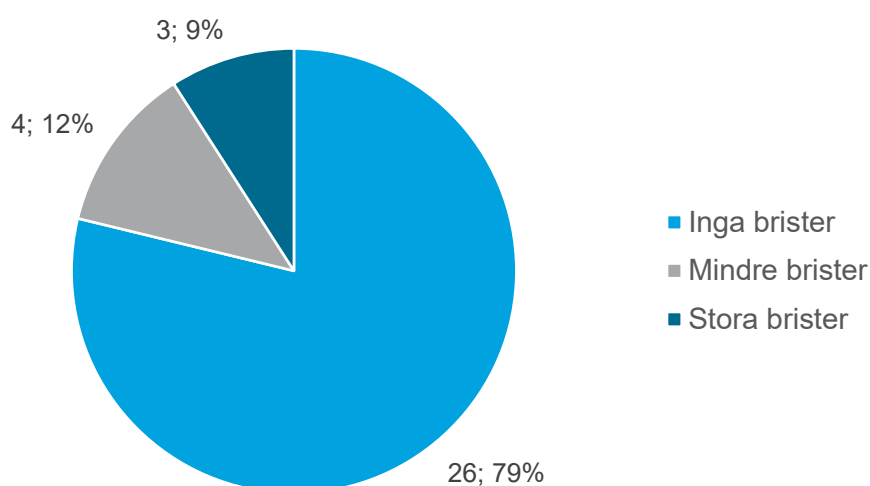

Figur 6 Sista användningsdatum. Totalt kontrollerades 23 produkter.

3.3 CLP-märkning

Biocidprodukter ska också följa kraven i CLP-förordningen om de är klassificerade. Samtliga kontrollerade träskyddsmedel var klassificerade.

För 79 procent av produkterna konstaterades inga brister i CLP-märkningen. För 12 procent konstaterades mindre brister i CLP-märkningen som missat eller felaktigt signalord. För 9 procent av de kontrollerade produkterna upptäcktes större brister som felaktigt faropiktogram eller avsaknad av faroangivelse.

Figur 8 Sammanställning över bristerna i CLP-märkningen.

3.4 Kemiska analyser

Kemikalieinspektionen lät analysera totalt 12 produkter från 9 olika företag. Flera av produkterna innehöll mer än ett verksamt ämne och totalt genomfördes 20 analyser av verksamma ämnen. Analyserna visade att samtliga analyserade verksamma ämnen var inom felmarginalen.

3.5 Tillsynsåtgärder

De flesta företag som ingick i projektet var utländska, vilket innebär att en åtalsanmälan i dessa fall inte var relevant. Totalt bedömdes bristerna för 11 produkter hos 5 företag vara sådana att de kunde bli föremål för åtalsanmälan till svensk polis eller åklagare, men endast ett av dessa företag var svenskt.

För produkterna rörde det sig om brister i biocidmärkningen, såsom brister i bruksanvisning, första hjälpen-information, dosering samt särskilda faror för miljön. Även brister i CLP-märkningen konstaterades, exempelvis avsaknad av UFI-kod och faropiktogram.

4. Slutsatser

Träskyddsmedel är en viktig produkt på den svenska marknaden, men användningen sker främst inom industrin.

Flera träskyddsmedelsprodukter levereras i bulk, vilket ställer särskilda krav på hantering och spårbarhet. Eftersom produkterna ofta distribueras i stora volymer och överförs mellan olika lagrings- och processsystem är det viktigt att information

om innehåll, satsnummer och leverans följer med i varje led. Bristande märkning eller dokumentation kan annars försvåra möjligheten att spåra produkter vid avvikelser, reklamationer eller återkallelser.

Vid kontroll av märkning, både enligt biocidförordningen och CLP-förordningen, framkom att märkningen i vissa fall inte uppfyllde alla krav, vilket kan jämföras med tidigare projekt där liknande brister observerats.

Satsnummer och sista användningsdatum kontrollerades, och det konstaterades att informationen i många fall var otydlig eller saknades helt. Detta kan försvåra spårbarheten vid återkallelser samt hanteringen av eventuella effektivitetsproblem kopplade till en specifik sats.

Granskning av företagens dokumentation visade att all information som finns i produktsammanfattningen (SPC) inte alltid inkluderas i märkningen, vilket kan innebära att viktig information om produktens säkerhet och användning inte är tillgänglig för användaren.

Ordlista

Ord	Beskrivning
BPR	Biocidal Products Regulation. Biocidförordningen.
Biocidproduktsfamilj	En grupp liknande biocidprodukter som omfattas av ett och samma godkännande enligt EU:s biocidförordning
CAS-nummer	Chemical Abstracts Service (CAS), unika identitetsnummer för kemiska föreningar, polymerer, biologiska sekvenser, blandningar och legeringar
CLP	Klassificering och märkning av ämnen och blandningar (Classification, Labelling and Packaging)
Echa	European Chemicals Agency (Europeiska kemikaliemyndigheten)
KIFS	Kemikalieinspektionens föreskrifter
Registreringsinnehavare	Innehavare av produktgodkännande
SPC	För biocidprodukter som godkänts enligt EU-lagstiftningen framgår alla bestämmelser och villkor för tillhandahållandet på marknaden och användningen av den så kallade produktsammanfattningen, som förkortas SPC (Summary of Product Characteristics).

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress

Löfströms Allé 5, 172 66 Sundbyberg
kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se

